

De Måske Farlige

Rapport fra et system

REGION SJÆLLAND

KOFOEDSMINDE

- vi er til for dig

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

DE MÅSKE FARLIGE

Beretninger om et system II

Søren Holst 2023

Kofoedsminde / Region Sjælland 2023

Udgivet af:

Kofoedsminde / Region Sjælland

Højbovej 9

4970 Rødby

Tlf. +45 54 61 08 00

sho@regionsjælland.dk

© Copyright: Søren Holst & Kofoedsminde

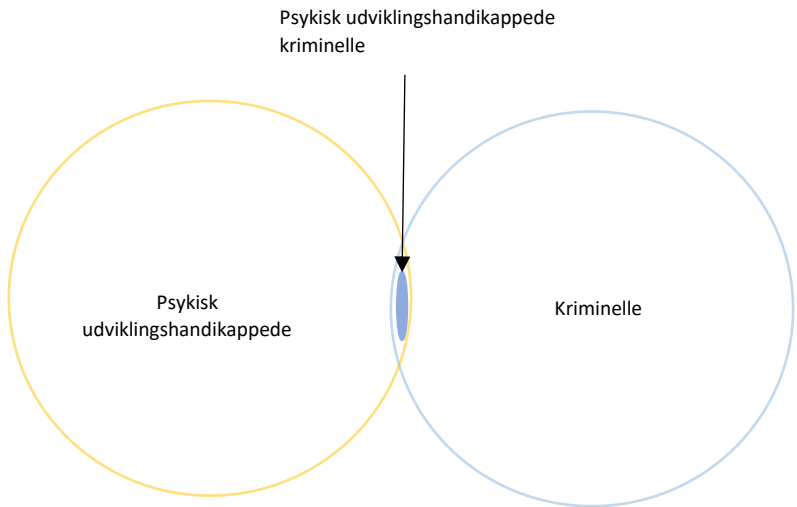
ISBN 978-87-973790-1-1

Forfatter

Søren Holst er forsknings- og udviklingskonsulent på Kofoedsminde / Region Sjælland og Ekstern samarbejdspartner v. Aalborg Universitet, Institut for Sociologi og Socialt Arbejde.

Tilknyttet FoSo's undergruppe SOSA, Sociale problemer, sårbarhed, og styring i det specialiserede sociale arbejde.

<https://www.soc.aau.dk/forskning/forskningsgrupper/sosa/>

Inspiration Norsk Rettsmuseum (Furseth, 2015)

Indholdsfortegnelse

Indledning og baggrund	1
Metode	2
Demografi og opvækst.....	4
Aldersfordeling	4
Debutalder	5
En problematisk opvækst	6
Forældre og Skolegang	8
Etnicitet.....	8
Andre opvækstforhold	9
Andre social forhold.....	10
Grad af udviklingshandikap	11
Andre diagnoser.....	13
Retslige forhold.....	14
Domstyper	14
Fordeling efter domstyper	16
Domme og forhold.....	17
Opholdstider	20
Kriminaliteten	22
Diskussion	24
Litteratur.....	28

Indledning og baggrund

Denne undersøgelse ligger i forlængelse af ”Beboernes stemme” som udkom i juni 2022 (Holst).

Hvor Beboernes Stemme var en interviewundersøgelse, der havde til formål at give ordet til beboerne på Kofoedsminde, og give et indblik i beboernes egen oplevelse af deres liv før, under og efter opholdet på Kofoedsminde, så er denne undersøgelse et arkivstudie, der ser på de data, som det er muligt at kvantificere. Dermed gives et andet indblik i beboernes baggrunde og livsforløb.

Oprindeligt var det tænkt at Beboernes Stemme skulle indeholde et kvantitativt afsnit med en mindre del af de data, som denne undersøgelse indeholder. Imidlertid blev det besluttet at holde Beboernes Stemme ”ren”, forstået på den måde, at kvantitative data og tal ikke skulle fylde og tage plads for det, som var det vigtige i Beboernes Stemme. Nemlig at lade beboerne selv komme til orde, med deres oplevelse og tanker omkring deres liv og deres ophold på Kofoedsminde.

Undersøgelsen er først og fremmest motiveret af en interesse for ”hvem beboerne er?”

DR sendte et portræt af Kofoedsminde i januar 2022, som havde titlen ”De særligt Farlige”¹. Der er ingen tvivl om, at mange af beboerne kan være voldsomme, og dermed farlige, og der er en vægtig grund til, at de er anbragt på Kofoedsminde, nemlig at de har begået alvorlig personfarlig kriminalitet, og samfundets ønske om at forhindre at det sker igen. Men vi oplever også, at vi ind imellem møder beboere, som får os til at overveje, om de virkelig er så farlige, eller bor der rundt omkring på afdelingerne

---

¹ DR supplerede op med endnu en udsendelse, som blev sendt i efteråret 2023: De særligt farlige: Farvel Kofoedsminde

mennesker, som kunne profiterere lige så godt, eller måske bedre, af et åbent tilbud et andet sted?

En anden grund til at udføre denne undersøgelse er, at vi ofte bliver spurgt om, hvor mange voldsdømte vi har, hvor mange kvinder, eller hvor længe er man anbragt på Kofoedsminde? Mange interesserer sig for, om beboerne på Kofoedsminde har haft en svær opvækst, eller om der er andet, eksempelvis psykiatriske diagnoser, der kan være årsagen til, at de er endt på Kofoedsminde. Denne undersøgelse søger at indsamle og strukturere denne vigtige viden, og yderligere afdække hvem beboerne er. Dermed er undersøgelsen også et bidrag til det sociale arbejdes felt, såvel som dansk kriminologi.

På trods af, at vi har IT-journaler², er det ikke muligt bare at trække disse oplysninger på tværs af alle beboere. Det kræver "håndarbejde", tid og fordybelse i hver enkelt beboer historie.

Metode

De data, som denne undersøgelse bygger på, er fremkommet ved at tage udgangspunkt i de beboere, der var indskrevet på Kofoedsminde d. 21. april 2022. Da vi kun ser på dem, der har en dom, blev beboere, som sad i varetægtssurrogat, holdt ude af undersøgelsen. Derved var der i alt 83 personer indskrevet, og data blev afdækket ved gennemlæsning af domme, mentalerklæringer, psykologudredninger, risikovurderinger³ og desuden medicinske og økonomiske forhold fra SensumOne.

Det er vigtigt at understrege, at data nogle steder kan være mangelfulde. Dette rammer især "de gamle" beboere, for hvem der i nogle tilfælde

---

² Kofoedsminde anvender systemet SensumOne på linje med andre sociale institutioner i Region Sjælland

³ Her kun HCR-20, som er en omfattende vurderingsmetode til at vurdere risiko på lang sigt og kort sigt.

mangler oplysninger. Det har eksempelvis ikke været muligt at få fat i flere ældre domme for alle beboere.

Der anvendes nogenlunde samme systematik, som blev anvendt i Brandstifterundersøgelsen fra 2013 (Holst & Lystrup), og hovedoverskrifterne er:

- Demografi og opvækst
- Psykologiske og psykiatriske forhold
- Retslige forhold
- Kriminaliteten

Data præsenteres som deskriptiv statistik, og bygger på de 83 beboere som var indskrevet på Kofoedsminde den valgte dag. Der vil enkelte steder blive oplyst tal som stammer fra Danmarks Statistik. Tallene anvendes for at fremhæve mulige forskelle eller ligheder mellem den danske befolkning som helhed, og populationen på Kofoedsminde, som er denne undersøgelses genstand.

Demografi og opvækst

Afsnittet fokuserer på beboernes opvækstforhold og baggrund. I kriminologien trækkes der ofte tråde tilbage til den kriminelles fortid og opvækstforhold. Vi ved, at mennesker, der har gennemlevet en svær barn- og ungdom med eksempelvis omsorgssvigt, er opvoksede i socialt belastede familier og misbrugshjem, oftere bliver kriminaliseret end de, som har haft en barn- og ungdom, hvor de har oplevet støtte og medgang i mere ressourcestærke familier. På samme måde ser vi, at forhold som køn, og etnicitet også spiller ind⁴. Det er derfor interessant at se på disse forhold.

Hvis vi ser på køn, så er der klart mange flere mænd på Kofoedsminde end kvinder.

Fordeling efter køn	Antal (n)	Procent
Kvinder	11	13 %
Mænd	72	87 %

Tabel 1

Sammenlignet med fordelingen af alle mænd og kvinder på landsplan⁵, som har modtaget en dom for en på straffelovsforseelse, er fordelingen: Mænd 89% og kvinder 11%⁶. Her er der tale om, en fordeling som er sammenlignelig når vi ser på mennesker med udviklingshandikap og dom, og når vi ser på dømte generelt.

Aldersfordeling

---

⁴ Dette er beskrevet allerede i tidlig kriminalitetsforskning eks: Hurwitz, S. (1951). *Kriminologi* (2. udg. ed.). G. E. C. Gad. Flere kilder følger.

⁵ Danmarks Statistik. Statistikbanken 2022

⁶ Domme for straffelovsovertrædelser som medfører frihedsstraf

Fordeling efter alder på skæringsdatoen	Middel (Gennemsnit)	Median	Min, Max
År	34,35 (SD 12,7)	28	19 – 70

Tabel 2

Som det fremgår af tallene, er der en ret stor spredning i alderen på beboerne på Kofoedsminde, men samtidigt en hovedvægt af beboere fra først i tyverne til op i fyrrerne. Denne fordeling kan muligvis forklares med den lange tid, som beboerne ofte er på Kofoedsminde (Se side20).

Debutalder

De fleste kriminelle debuterer i deres unge år. Dette gælder også for beboerne på Kofoedsminde, så heller ikke på dette felt adskiller de sig fra borgerne i det danske samfund (Hviid Jacobsen & Sørensen, 2013; Østergaard, 2015).

Alder ved første dom	Middel 21,7 år Median 20 år	SD 6,4 Range 15 – 48år
-----------------------------	--	-----------------------------------

Tabel 3

Ud fra disse tal er det givet, at debutalderen, eller alderen ved den første dom, for beboerne på Kofoedsminde lå på mellem 15.3 og 28,1⁷

Dette svarer nogenlunde overens med kriminalstatistikken, der beskriver at det er de 15 – 19 årige som dømmes mest for kriminalitet Danmarks Statistik (2022)

---

⁷ Tallet fremkommer ved Middel $\pm$ SD

En problematisk opvækst

Hvad vil det sige at have en problematisk opvækst? I denne undersøgelse defineres en problematisk opvækst således:

De har oplevet forskellige former for svigt, overgreb, problemer i skolen, har været belastet af sociale problemer, som eksempelvis at vokse op i en familie med misbrug, overgreb eller med sårbare forældre. Samtidig har flere af beboerne psykiatriske lidelser, som har givet dem problemer i deres opvækst. (Min definition red.)

Så hvis man har haft flere eller én af disse belastninger, hvad mange af beboerne har, ud over at være psykisk udviklingshandikappet⁸, så betegnes det hér som en problematisk opvækst.

Ved gennemgang af mentalerklæringer og domme, falder over 80% af beboerne ind under denne definition.

Ud over de forhold, som er beskrevet i dette afsnit, vil det blive udrullet mere i afsnittet om "Psykologiske og psykiatriske forhold".

Men den usikkerhed, som ligger i de her anvendte data, vil der sandsynligvis være tale om en underestimering snarere end det modsatte. Dette begrundes med at nogle af de dokumenter, som ligger til grund, er mindre uddybende i forhold til opvækstforhold end andre.

En ret stor del af beboerne på Kofoedsminde har fra starten af deres liv oplevet at blive fjernet fra deres forældre, og en del af dem har startet livet et andet sted end hos de mennesker, som senere blev deres forældre.

---

⁸ I den socialpædagogiske terminologi og blandt brugerorganisationer, er denne betegnelse ved at overtage betegnelsen "udviklingshæmmet". Derimod anvender man i jura-, psykologi- og psykiatriterminologi stadig betegnelsen "mentalt retarderet". I teksten vil det fremover forkortes som "UH" eller udviklingshandikappet,

Andre vigtige forhold ved beboerens opvækst:	Antal	Procent
Adopteret	10	12%
Boede hjemme til det fyldte 18 år	4	5%

Tabel 4

De 9 af de 10 adoptivbørn er alle adopteret fra lande i Østeuropa og Sydamerika

Er 12% mange eller få? Det kan være svært at gennemskue. Umiddelbart virker det højt, hvis man ser omkring sig og forestiller sig at cirka hver syvende person i ens omgangskreds skulle være adopteret. Her tænker jeg ikke på "næradoptioner" eller "partneradoptioner" hvor et par adopterer hinandens børn, men fremmedadoptioner, hvor man henter børn hjem fra udlandet, som det er tilfældet for 13,25% af beboerne på Kofoedsminde. Hvis vi ser på forholdet mellem fødsler og adoptioner i Danmark ligger tallene på 2% adoptioner og 98% fødsler. Ud fra det er tallet 12 % ganske højt. Det er vigtigt at pointere at dette ikke kan blive mere end en retningsgiver. Danske adoptioner dækker hele aldersspektret fra 0 – 18 år. Beboerne der er udenlandsk adopterede på Kofoedsminde er alle adopteret i løbet af de første 5 leveår (middel 2,39 år).

Det skal bemærkes at samtlige beboere, der er adopteret, har været anbragt på institution efter adoptionen.

I Tabel 4 fremgår det, at 4 beboere, hvad der svarer til 5% af populationen, har opholdt sig i deres hjem, til de blev 18 år. Det det må siges at være et meget lille antal. Vi ved, at en del børn med udviklingshandicap bliver anbragt udenfor hjemmet tidligt. Men hvor stor en del, som bor hjemme,

til de fylder 18, og som ikke har en dom, ved vi ikke. Men det kunne være interessant at sammenligne.

Forældre og Skolegang

Som nævnt er det kun 5% af beboerne, som har boet hjemme til de fyldte 18 år. De 95% er vokset på institutioner og enkelte i familiepleje. Og har derfor haft mindre kontakt til deres forældre.

Ved gennemgang af sagsakterne fremgår det at 79% (n=24) har oplevet problemer. Eksempelvis psykisk sygdom, misbrug og vold fra forældrene. Dette uddybes mere i næste afsnit.

Skolegangen beskrives, som det nok kan forventes, idet stort set alle beboere har gået på specialskoler eller i specialklasser. Kun to af beboerne angives af have fuldført et skoleforløb til 9. – 10. klasse.

Etnicitet

Etnicitet	Antal	Procent
Dansk	46	61,5%
Grønland	5	6%
Anden ikke vestlig*	32	32,5%

Tabel 5 * Her Østeuropa, Asien og Sydamerika

Et svar til Folketingets Retsudvalg (Justitsministeriet, 2020) fastslår, at der i de danske fængsler og arrester er en fordeling på 25,8% indvandrere og 69,3% danskere⁹

Selvom det heller ikke i dette tilfælde er helt sammenlignelige tal, der er eksempelvis ikke taget hensyn til kriminalitetstyper, peger dette dog i

---

⁹ De resterende er udlændinge uden tilknytning til DK. Turister o. lign.

retning af, at fordelingen på Kofoedsminde kunne stemme overens med fordelingen på landsplan.

Afslutningsvis skal det nævnes, at Rigsfællesskabet, og herunder Grønland, ikke selv har institutioner, der dækker denne målgruppe, hvorfor disse anbringes på Kofoedsminde. Men det er en helt anden problemstilling.

Andre opvækstforhold

Som nævnt ses hos mange af beboerne forskellige belastninger i deres opvækst, der må antages at kunne have en negativ påvirkning af beboerens udvikling. Nedenfor er dokumenteret hvad beboerne også har været udsat for i gennem deres opvækst. Forhold der kan have bidraget til deres psykologiske og følelsesmæssige habitus.

I et tidligere afsnit (Side 6), fremgår det, at mere end 80% af beboerne har det der defineres som en "problematisk opvækst". I *Tabel 6* er et overblik over nogle af de udfordringer som beboerne har mødt i deres opvækst, og som kan have givet dem ekstra udfordringer, ud over at de også er udviklingshandikappede. Nogle af beboerne har været udsat for mere end én af de nævnte udfordringer.

Andre belastningsfaktorer	N	%
Har begået selvskade	18	18
Har oplevet vold i hjemmet	26	31
Har været udsat for vold i hjemmet	19	23
Har været udsat for seksuelle overgreb i barn- og ungdom	9	11
Har oplevet misbrug i hjemmet (Alkohol, stoffer)	32	39
Har selv haft et misbrug i barn- og ungdom	28	34

Tabel 6

Det er igen vigtigt at pointere, at de tal, som fremgår i denne undersøgelse, er de forhold, som er dokumenteret og beskrevet i det anvendte arkivmateriale. Min egen betragtning er, at der er større sandsynlighed for underrapportering end overrapportering. Men dette må naturligvis stå for min egen regning.

Andre social forhold

Af andre forhold, som antyder et svagt socialt netværk og en svag tilknytning til det man kan kalde normalsamfundet skal nævnes:

7% har haft lønarbejde

7% boede i egen bolig ved anholdelsen

Én er gift, og fem har ét eller flere børn

Alle beboere var på en eller anden form for overførselsindkomst, heraf er der med sikkerhed 66 personer, som modtager pension. Resten får kontanthjælp, uddannelseshjælp eller integrationsydelse.

Psykologiske og psykiatriske forhold

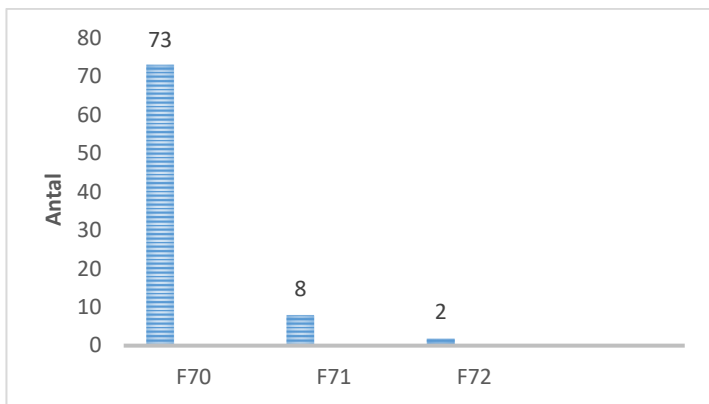
Beboerne på Kofoedsminde er per definition alle mennesker som er udviklingshandikappede. Det er kriteriet for en anbringelse på Kofoedsminde. Men ud over deres udviklingshandikap har flere af beboerne andre psykologiske eller psykiatriske problemstillinger eller diagnoser at trækkes med. I dette afsnit er der fokus på graden af beboernes udviklingshandikap, dobbeltdiagnoser og psykologiske og psykiatriske udfordringer.

Som det fremgår af tidligere afsnit har en meget stor del af beboerne oplevet forskellige former for svigt og belastninger i deres opvækst. Svigt og belastninger, som har kunnet skade dem psykisk. Der er således tale om et overlap mellem opvækstvilkår, som til tider kan have været problematisk og mangelfulde, og psykologiske problemstillinger som beboerne er født med eller har erhvervet gennem deres opvækst. Disse sidste forhold gennemgås sidst i dette afsnit

Grad af udviklingshandikap

Graden af hvor udviklingshandikappet beboerne antages at være defineres af ICD-10 (WHO, 2009). Her er man defineret som lettere mentalt retarderet (F70) når man har en IQ i området fra 50 – 69; middelsvært mental (F71) retarderet i området fra 35 – 49; og i sværere grad (F72) i området fra 20 – 34.

Figuren her (Figur 1) viser fordelingen af udviklingshandikap (UH) efter WHO's inddeling blandt beboerne på Kofoedsminde

Figur 1

Vi ser en stor repræsentation af mennesker, som er udviklingshandikappede i lettere grad, mens næsten en tiendedel af beboerne er middelsvært udviklingshandikappede, og endelig er der en meget lille del af beboere, der er diagnosticeret som værende udviklingshandikappede i sværere grad.

Det betyder, at det er de bedst fungerende udviklingshandikappede, som udgør den største del af beboergruppen på Kofoedsminde. Blandt andet er 5 – 10 personer målt med en IQ over 70. Dermed falder de udenfor ICD-10's definition af udviklingshandikap – her, mental retardering – men dette er konsekvensen af, at det er den endelige konklusion i mentalerklæringen, som afgør hvorvidt man er UH eller ej. I mentalerklæringen holdes IQ op mod andre markører som eksempelvis manglende sociale kompetencer, seksuelle problemstillinger eller andre adfærdsmæssige problemstillinger. Det er således ikke IQ alene, der afgør, om en person diagnosticeres som

udviklingshandikappet, men et samlet skøn, der fortages af den psykiater, der står for mentalundersøgelsen, og endelig tilsluttes af dommeren¹⁰.

Andre diagnoser

At have et udviklingshandikap er en diagnose. Ud over udviklingshandikappet, har en stor del af Kofoedsmindes beboere andre psykiatriske diagnoser. Der er dermed tale om dobbeltdiagnoser. En stor mængde diagnoser er nævnt, og ind imellem er der ikke enighed mellem de forskellige professionelle udredninger og vurderinger. Desuden kan diagnoserne også ændres over tid. Men ud over den totale mængde af diagnoser fremhæves diagnoser som opmærksomhedsforstyrrelser¹¹ og udviklingsforstyrrelser¹², der har den største repræsentation i gruppen.

Ved gennemgang af beboernes journaler viser det sig, at mere end 80% modtager en eller anden form for psykofarmaka.

I tabellen nedenfor en oversigt over forekomsten af andre psykiatriske diagnoser en udviklingshandikap.

Psykiatriske diagnoser	n	%
Har andre diagnoser end UH Total af populationen	62	74,7
Opmærksomhedsforstyrrelser	19	22,9
Udviklingsforstyrrelser	21	25,3

Tabel 7

---

¹⁰ Ofte er det retslægerådet der vurderer i den slangs sager, men den endelige afgørelse træffes af domstolen.

¹¹ Eks ADHD eller ADD

¹² Her er der navnlig tale om autismespektrumforstyrrelser. Men i flere tilfælde er der blot anført "udviklingsforstyrrelser".

Derudover skal nævnes:

5 tilfælde (6%) af Føtalt Alkohol Syndrom.

3 tilfælde (3,6%) af Tourettes Syndrom, og derudover en række personlighedsforstyrrelser, karakterafvigelser og kromosomanomalier som eksempelvis Klinefelter Syndrom.

Retslige forhold

Dette afsnit belyser de forskellige retslige aspekter omkring beboerne.

Det er forhold som domstyper, hvor mange domme og hvor mange forhold beboeren er dømt for; og hvornår beboeren fik sin første dom. Endelig ses der på, hvor længe beboeren har været indskrevet på Kofoedsminde og hvorvidt beboeren har modtaget domme til anbringelse på Kofoedsminde flere gange; det der kaldes recidiv.

Domstyper

Dommen til anbringelse på Kofoedsminde er en såkaldt foranstaltningsdom¹³. Der er i juridisk forstand ikke tale om en straf, selvom beboerne på Kofoedsminde oplever det anderledes (Se beboernes Stemme (Holst, 2022)). Foranstaltningsdomme til beboerne er opdelt i fem

---

¹³ En foranstaltningsdom idømmes typisk efter en forudgående mentalobservation, som konkluderer hvorvidt klienten vurderes uegnet til straf, fordi vedkommende på gerningstidspunktet har været sindssyg eller i en tilstand forårsaget af mangelfuld udvikling, svækkelse eller forstyrrelse af psykiske funktioner. Kriminalforsorgen. (2020). Information om kriminalforsorgen - Til kommuner og andre samarbejdsparter. Retrieved 17-07-2023, from <https://www.kriminalforsorgen.dk/wp-content/uploads/2020/01/info-om-kriminalforsorgen.pdf>

niveauer. Her kort gengivet fra den mest til den mindst indgribende dom (Mere information se Rigsadvokaten, 2019):

Domstype 1 Dom til anbringelse på sikret institution.

Domstype 2 Dom til anbringelse på åben institution, med mulighed for administrativ overførsel til sikret.

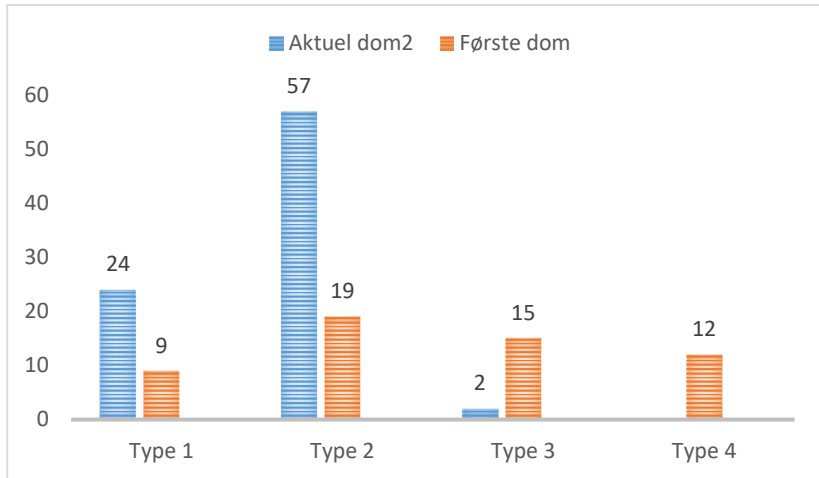
Domstype 3 Dom til anbringelse på institution.

Domstype 4 Dom til tilsyn af kommunen, med mulighed for administrativ overførsel til institution.

Domstype 5 Dom til tilsyn af kommunen.

Da Kofoedsminde er den eneste sikrede institution / bosted for mennesker med UH, vil selvsagt alle med en type 1 dom indskrives på Kofoedsminde. Derudover er der en del beboere med andre domstyper på Kofoedsminde

Fordeling efter domstyper

Figur 2

Denne figur illustrerer navnlig to forhold. Det første er fordelingen mellem domstyperne, som det ser ud i den aktuelle situation. Her er der et meget stort antal administrativt anbragte på sikret afdeling (type 2), under det halve har en dom til sikret, og kun to personer bor på Kofoedsminde's åbne afdelinger med en type 3 dom.

Der er 24 personer som på skæringsdatoen har en type 1 dom, dom til sikret afdeling, men på samme dag fremgår det af belægningslisten, at i alt 73 personer er anbragt på en sikret afdeling. Det betyder at 46 personer er *administrativt overført* til sikret afdeling, eller at næsten dobbelt så mange som dem, der har en dom til sikret afdeling, overføres via en beslutning foretaget af deres hjemkommune.

Det andet forhold handler om, at beboerne har oplevet at blive dømt "mildere" ved deres første dom. Det kan der være flere grunde til. For det første har domstolene - og det gælder i forhold til alle typer

lovovertrædere - en tendens til at dømmes mildere ved en første gangs forseelser, og siden skærpe dommen, når personen igen dukker op i retten, med en ny sigtelse. En anden årsag er den stigning i hyppighed, antal og alvorlighed som ses i de domme, som beboerne senere bliver idømt.

Årsagen til denne progression i forhold til forbrydelsernes alvorlighed, kan ikke umiddelbart dokumenteres, men en hypotese kunne være det, at nogle af beboerne bliver ældre og udvikler en kriminel karriere. Dette er forsøgt beskrevet i *Beboernes Stemme* (Holst, 2022 s. 51). I en del af del kriminologiske litteratur lægges der eksempelvis vægt på faktorer som sociale forhold, misbrug, miljø og læringsteoretisk tilgang¹⁴.

Det skal også nævnes, at ved gennemgangen af datamaterialet, var der flere, der ved deres første forseelse blev idømt bøder, psykiatriske behandlingsdomme, betingede domme, dom til sikring og ungdomssanktioner. Alle domme, som kunne indikere, at man ikke fra domstolens side har været helt opmærksomme på deres særlige problematik som UH.

Domme og forhold

Hvor vidt eller hvor ofte en beboer begår ny kriminalitet, recidiverer, er af interesse både i forhold til hvornår man kan mildne foranstaltningen, men også i forhold til at kunne sige noget om, hvorvidt opholdet og behandlingen på Kofoedsminde og de tidligere anbringelser og foranstaltninger har haft en positiv og kriminalitetsforebyggende effekt. Samtidigt fortæller denne statistik også noget om, hvor belastede og

---

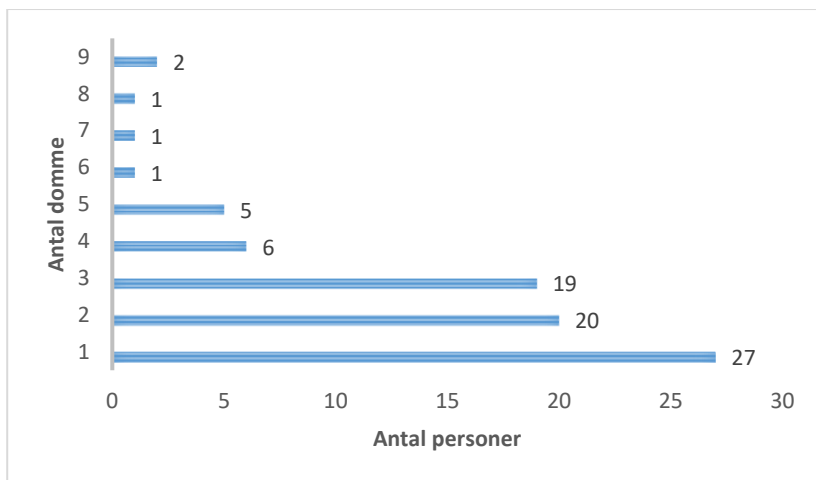
¹⁴ Hvis læseren har lyst til at læse mere kan blandt andet anbefales Hurwitz, S. (1951). *Kriminologi* (2. udg. ed.). G. E. C. Gad, Hviid Jacobsen, M., & Sørensen, A.-S. (Eds.). (2013). *Kriminologi : - en introduktion*. Hans Reitzel, Rubington, E., & Weinberg, M. S. (1995). *The study of social problems : seven perspectives* (5th ed.). Oxford University Press.

belastende disse mennesker er. Vi ved blandt andet fra kriminologien, psykologien og sociologien, at de fleste kriminelle kommer fra belastende forhold, at de rangerer lavt socialt og i deres placering i samfundet. Det ser på flere områder ud til, at de UH ikke adskiller sig fra resten af befolkningen på dette område. Men det vil blive belyst yderligere senere i undersøgelsen.

Desværre er der en del mangler i datamaterialet, især i forhold til de ældre domme. Det har været svært og i flere tilfælde umuligt at fremskaffe ældre domme, hvilket har medført, at de tal som angives her, er mindre end det må forventes.

Men i det tilgængelige materiale fremgår det, at de 83 beboere på skæringsdatoen havde 212 domme tilsammen

Dommene fordeler sig mellem beboerne som beskrevet i Figur 3

Figur 3 (n = 212)

Dommene fordeler sig mellem 1 – 9 domme/beboere, men som det også fremgår af grafen har 66 beboere 1 – 3 domme. Dette svarer til 80 %.

Men antallet af domme kan variere ud fra mange forskellige årsager. Der kan være tale om både en meget insisterende kriminalitet, hvor en beboere igen og igen foretager kriminelle handlinger. Det betyder at personen identificerer sig selv som kriminel, som nævnt tidligere, og tilstræber at udfylde en rolle som dette. På den anden side er der beboere, hvor kriminaliteten har været mere impulsiv, og hvor de selv efterfølgende tager afstand fra det, de har gjort. Der er også forskelle i hvad man bliver dømt for, og om man bliver dømt. Nogle beboere er på Kofoedsminde på baggrund af en enkelt hændelse (forhold), andre har mange forhold. Her kan vi så yderligere skelne mellem forhold begået udenfor Kofoedsminde eller på deres tidligere bosteder. Så antallet af forhold - der varierer lige fra et enkelt forhold og op til over halvtreds forhold ved en enkelt dom - er svært at konkludere noget ud fra. Ud over at der er forskellige typer af kriminalitet, som er mere fremherskende end andre (Se afsnittet Kriminaliteten s. 22), det kan være vold mod personalet, kan disse tal ikke sige meget andet, end at der er tale om et meget komplekst billede af beboernes kriminalitet.

Endelig er der begrebet "tiltalefrafald", som yderligere gør billedet komplekst. Flere tiltaler, for eksempelvis vold mod personalet, ender ofte med tiltalefrafald. Tiltalefrafald betyder, at anklagemyndigheden frafalder tiltalen, da man skønner, at den sigtede er skyldig, men at en eventuel dom, ikke vil ændre ved den foranstaltning, han eller hun allerede er idømt. Det betyder så også, at der ikke er en retslig afgørelse af skylden og dermed en dom.

Mange af beboerne i denne undersøgelse har tiltalefrafald. Nogle har mere end ti, og umiddelbart kunne disse godt ende med at blive en dom, men bliver det ikke på grund af en juridisk teknikalitet. Dermed bliver de heller ikke inkluderet i antallet af domme.

Tiltalefrafald er i øvrigt et af de begreber, som beboerne i undersøgelsen Beboernes Stemme har svært ved at forstå (Holst, 2022).

Opholdstider

Der er stor forskel på den tid, som beboerne er indskrevet på Kofoedsminde. Nogle af beboerne har boet på Kofoedsminde i mange flere år, end man vil forvente, at mennesker uden UH vil blive fængslet for ved lignende kriminalitet.

Tid på Kofoedsminde	Middel 6,7 år Median 4,7	Range 10 dage – 42,5 år
----------------------------	-----------------------------	-------------------------

Tabel 8

For bedre at kunne overskue den tid, som beboerne har været anbragt på Kofoedsminde, sættes tallene op i mindre intervaller i denne tabel:

Anbringelsesperiode	Antal beboere
0 ->1. år	15
=1 -> 5 år	32
=5 ->10 år	21
=10 ->20 år	9
=20 ->30 år	4
=30- <år	2

Tabel 9

Da der er tale om et nedslag på en bestemt dato, er det er vigtigt at understrege, at disse beboere for langt de flestes vedkommende stadig bor på Kofoedsminde. Det betyder, at de fleste af dem, som eksempelvis her står anført mellem 0 og 1 år, nu, i efteråret 2023, er rykket op i den kategori som hedder fra 1 til 5 år.

Mange af beboerne er på Kofoedsminde på grund af meget alvorlige forbrydelser, og det er Kofoedsmindes opgave at beskytte samfundet mod dem, men også samtidigt at kunne gøre dem i stand til, i den grad det er muligt, at komme ud i mere indgribende foranstaltninger.

Men det er tankevækkende at se, at der er seks beboere, som har været på Kofoedsminde imellem 20 til 42,5 år.

Hvis der skal drages sammenligninger til, hvad vi ser af langtidsstraffe blandt ikke udviklingshandikappede i Danmark, så er her et par kendte cases:

- Palle Sørensen blev frigivet efter 33 år, for drab på fire politibetjente.
- Naum Conevski sidder fængslet på 39' te år for et voldsomt drab på to unge mænd.

Der er tale om lange ophold, og det er også meget personfarlig kriminalitet, mange af beboerne er dømt for, men det er ofte, at man i Danmark frigiver livstidsfanger efter 16 år¹⁵.

Beboerne på Kofoedsminde, og dømte udviklingshandikappede andre steder i Danmark, kan ikke gennemskue lovgivningen og er ofte i tvivl om, hvad der skal til, for at de kan få ændret deres domme, og hvad begreber som længstetid eller tiltalefrafald betyder, og de oplever sig følgelig fanget og underlagt et uforståeligt Kafkask system (Grønbæk Jensen et al., 2020; Holst, 2022; Søgaard, 2020).

I næste afsnit rettes fokus mod den kriminalitet, som er årsagen til, at beboerne er anbragt på Kofoedsminde.

---

¹⁵ Som livstidsfange kan man kun blive løsladt efter benådning. Benådning kan efter straffelovens § 41 først søges efter 12 års fængsling

Kriminaliteten

Beboerne på Kofoedsminde er dømt til *at tage ophold*, som det hedder i loven. For at få en foranstaltning til Kofoedsminde, kræver det normalt en staffelovsovertrædelse af den type, som benævnes alvorlig personfarlig kriminalitet¹⁶. Nogle af beboerne er også dømt for mindre lovovertrædelser, som eksempelvis færdselsloven. Den type lovovertrædelser samt mindre lovovertrædelser, tages ikke med i opgørelsen.

Denne undersøgelse indeholder en oversigt over, hvilke paragraffer beboerne er dømt efter. Denne oversigt er vedlagt som Bilag 1. Oversigten siger en del om, hvad de har begået af kriminalitet.

Når man ser på de mange paragraffer, som beboerne er dømt efter, virker det uoverskueligt og voldsomt. I den oversigt, som bringes i Bilag 1, får man indblik i, hvad der virker som et meget voldsomt billede. Det er også voldsomt! En voldtægt, et overgreb på et barn, et drab er eksempler på nogle af de mest grænseoverskridende handlinger, vi kan forstille os. Det er der ingen tvivl om. Men eksempelvis en voldtægt, kan medføre at gerningsmanden dømmes efter en lang række paragraffer i straffeloven. Derved kan ét forhold medføre, at gerningsmanden bliver dømt efter måske fire eller seks forskellige paragraffer i straffeloven. Men det er vigtigt at understrege at disse mange paragraffer repræsenterer domme, mange domme, og domme som er faldet over en periode på flere år.

Hvis man ser på de i alt 375 registreringer, som Bilag 1 indeholder, kan man opdele efter disse tre kategorier: Vold, brandstiftelse og

---

¹⁶ Forstået som seksualforbrydelser, incest, voldtægt, seksualforbrydelser mod børn under 12 år, alvorligere vold (§§ 245-246), drab og forsøg herpå, alvorlig og særlig alvorlig vold, manddrab og forsøg herpå, røveri og brandstiftelse. Jvf. Indenrigs- og Sundhedsministeriet. (2006). *Psykisk sygdom og kriminalitet*.

seksualforbrydelser. Det er nogle af de kategorier af kriminalitet, som dominerer mest i denne persongruppe.

Vold mod tjenestemand i funktion (§119) har 50 (13%) registreringer. Men hvis vi inkluderer samtlige paragraffer, som relaterer til vold og trusler¹⁷, viser det sig, at 119 (32%) af de registreringer, der er dømt for, handler om vold¹⁸. Så vold er en stor kategori.

Når vi fordeler disse registreringer ud på dem, som har en dom for vold under den ene eller den anden paragraf (herunder også drab), så ses det at disse 119 tilfælde fordeler sig på 61 beboere, eller at 73,5% af beboerne på Kofoedsminde har en dom for vold under en eller anden form.

Den anden kategori, som er interessant, er brandstiftelse¹⁹. Kofoedsminde har tidligere undersøgt brandstiftere nationalt (Holst & Lystrup, 2013; Holst et al., 2019). Det blev dengang foranlediget af, at vi blev opmærksomme på, at en stor andel af beboergruppen havde en dom for brandstiftelse. Dengang var det lidt under halvdelen af de knap 50 beboere, som boede på Kofoedsminde på det tidspunkt, der havde en dom for brandstiftelse. I dag er tallet 37 registreringer, som fordeler sig på 31 beboere eller 37,4%. Så umiddelbart ser det ud til, at der er et lille fald siden vi startede projektet i 2011.

Den tredje kategori, der påkalder opmærksomhed, er seksualkriminalitet. Heri inkluderes alle former for seksuelle overgreb²⁰ rettet mod både børn og voksne. Opgørelsen viser 50 registreringer, der falder inden for kategorien, og disse fordeler sig på 18 beboere, eller 21,5% af beboergruppen.

---

¹⁷ Se i Bilag 1. Vold defineres efter §§119, 237, 237*, 244, 245, 246 og 247.

¹⁸ Seksuelle overgreb som eksempelvis voldtægt er også en form for vold, men her i denne undersøgelse holdes de adskilt.

¹⁹ Se Bilag 1. Brandstiftelse defineres efter §§ 180 og 181.

²⁰ Se Bilag 1. Seksuelle overgreb defineres efter §§ 216, 222, 223, 224 og 225.

Et overblik over de tre mest repræsenterede kriminalitetskategorier:

Kategori	Antal registreringer	Fordelt på beboere	% af beboere
Voldskriminalitet	119	61	73,5
Brandstiftelse	37	31	37,4
Seksualkriminalitet	50	18	21,5

Tabel 10

Ud over de forskellige typer af brud på straffeloven, som beboerne er dømt for, og som kan ses i Bilag 1, er der også 13 tilfælde hvor beboere er dømt efter våbenloven og 8 beboere er dømt efter lov om euforiserende stoffer.

Her skal man også være opmærksom på, at flere beboere har domme inden for flere af de nævnte kategorier.

Diskussion

At opvæksten har betydning for, om man bliver kriminel, er en viden, som er stadfæstet inden for blandt andet socialt arbejde, sociologi, psykologi, kriminologi og jura (Ex. Hurwitz, 1951; Hviid Jacobsen & Sørensen, 2013; Kyvsgaard, 1998; Østergaard, 2015). På dette område adskiller beboerne på Kofoedsminde sig ikke fra kriminelle generelt. Men når man tænker social arv, er det imidlertid vigtigt at huske på, at negativ social arv ikke determinerer, at man bliver kriminel. Men det er uomtvisteligt, at sandsynligheden for, at man bliver kriminel, er større, hvis man har haft belastede opvækstvilkår. Langt de fleste, som vokser op i et udsat miljø, ender oftest med *ikke* at blive kriminelle (Ejrnæs et al., 2007).

Beboerne holder sig fint i overensstemmelse med det, vi ved om kriminelle generelt, på områder som køn, debutalder og opvækstforhold.

En rimelig hypotese kan være, at de som udviklingshandikappede hverken har fået de muligheder, de havde behov for, og har haft svært ved at få gavn af de muligheder og den hjælp og støtte, som de er blevet givet fra specialskoler, pædagogiske tiltag m.m.

Adoptionerne af beboere fra udlandet er interessante at se nærmere på i fremtidig forskning. Der er en rimelig stor repræsentation af denne gruppe på Kofoedsminde i forhold til, hvad der kunne forventes. Umiddelbart lægger disse fund op til at man - hvad der rent faktisk også er et opmærksomhedspunkt i dag - er opmærksom på, hvilke skader og sårbarheder som børn der adopteres fra andre lande har med sig. En undersøgelse fra VIVE i 2017 fremhæver, at dobbelt så mange 19-årige, som er fremmedadopteret, er registreret i psykiatriregreret sammenlignet med deres jævnaldrende ikke adopterede (Olsen, 2017a, 2017b).

Langt størstedelen af beboerne på Kofoedsminde har et udviklingshandikap svarende til det, der i ICD-10 kaldes lettere mentalt retarderet. Det, at hovedvægten ligger her, kan ses som et tegn på, at den opdeling eller stratificering som de udviklingshandikappede gennemgår, stemmer fint med virkeligheden. Men der er rent faktisk en del, som ikke falder ind under denne betegnelse, fordi de får målt en IQ over 70. Dette betyder, at det er en vurdering, som fortages i mentalerklæringen, om hvorvidt den enkelte er mentalt retarderet i lettere grad eller ej. Men hvad betyder det for de 5 – 10 personer som nævnt på side 12, og som har fået målt en IQ på over 70?

Der er set eksempler på, at beboere, som ikke falder ind under diagnosen udviklingshandikappet, er blevet anbragt på Kofoedsminde, og det ses ind imellem af nogle beboere falder igennem en IQ, test fordi de er trætte eller har tømmermænd fra dagen før. Denne usikkerhed er vigtig at adressere.

At en stor del af beboerne ud over at være udviklingshandikappede også har flere psykiatriske diagnoser er medvirkende til at gøre det yderligere komplekst. At være udviklingshandikappet er ikke bare en entydig tilstand, dette er også en individuel og kompleks tilstand. Psykiatriske diagnoser er derfor medvirkende til at skabe cases som er endnu mere komplekse, kræver mere individuelle løsninger og kræver meget af de ansattes vidensniveau, relations- og personlige kompetencer samt en god mængde kreativitet og rummelighed.

Det som først og fremmest springer i øjnene vedrørende de retslige forhold, ud over vanskeligheden ved helt at kunne definere gruppen, er de ind i mellem lange indskrivninger.

En gennemsnits anbringelsestid på 6,7 år, og det forhold at seks personer har tilbragt mere end tyve år på Kofoedsminde, virker meget voldsomt. Det, at beboerne skal bedømmes før en eventuel domsændring (her mildning), står i kontrast til det almindelige straffesystem, hvor man får en dom med en sluttid. En dom, der ofte nedsættes undervejs. De domme, som de udviklingshandikappede idømmes har lighedspunkter med forvaringsdomme, hvor det er den indsattes psykiske ændring eller udvikling som er afgørende for, hvornår de indsatte kan komme ud af fængslet. I forhold til Kofoedsmindes beboere er der altså tale om, at en række medarbejdere og instanser skal beslutte, hvorvidt en beboer ikke længere er farlig. Det betyder, at der pålægges et stort ansvar på de, som skal bedømme om en beboer er farlig eller ej. At være "måske farlig" må kunne blive til "er farlig". På samme måde, som ved behandlingsdomme i psykiatrien og ved forvaringsdomme, er der tale om individuelle skøn og beslutninger, som hviler hos de ansatte, som ofte er vidner i retten, psykologer der skriver risikovurderinger, visitatorer i kommunerne, som er dem der endeligt indstiller til om en beboer skal have lempet eller opretholdt sin dom.

Jeg ser med andre ord, en retssikkerheds problematik, hvor enkeltpersoner får tildelt beslutninger, som kan være svære at bære. Hvad nu hvis den beboer vi indstiller til et åbent tilbud begår ny kriminalitet? Ansvar, retssikkerheden og de endelige beslutninger om beboerens fremtid er set fra min position mere nærværende for den enkelte, end det eksempelvis er tilfældet ved en almindelig dom. Her mener jeg at det i højere grad er domstolen der "taler", og systemet der påtager sig ansvaret. Her er der også tale om at den anklagede skal straffes, og ikke som her, at den anklagede skal hjælpes.

Hvad hvis det jeg siger, eller det jeg skriver ender med, at den beboer der er tale om går fra "måske farlig" til "farlig"?

Litteratur

- Danmarks Statistik. (2022). *Kriminalitet 2021*. Danmarks Statistik.
<https://bitfinder.kb.dk/kuana-dab/90c6e070-8e5b-487e-9136-ebcc567c5831>
- Ejrnæs, M., Gabrielsen, G., & Nørrung, P. (2007). *Social opdrift - social arv* (2. udgave. ed.). Akademisk Forlag.
- Furseth, E. (Ed.). (2015). *Galskapens Fengsel*. Norsk Rettsmuseum.
- Grønbæk Jensen, S., Kragh, J. V., Grønbæk Jensen, S., & Kragh, J. V. (2020). *Erfaret magt : frustrationer og fastholdelser på botilbud*. Syddansk Universitetsforlag.
- Holst, S. (2022). *Beboerens stemme, Beretninger om et system*. Kofoedsminde/Holst.
- Holst, S., & Lystrup, D. (2013). *Brandstiftelse. Hærværk, kommunikation eller fascination. En undersøgelse af udviklingshæmmede brandstiftere*.
<https://kofoedsminde.dk/wp-content/uploads/2018/06/brandstiftelse.pdf>
- Holst, S., Lystrup, D., & Taylor, J. T. (2019). Firesetters with intellectual disabilities in Denmark. *Journal of Intellectual Disabilities and Offending Behaviour*, 10(4), 72-81.
<https://doi.org/10.1108/JIDOB-10-2019-0021>
- Hurwitz, S. (1951). *Kriminologi* (2. udg. ed.). G. E. C. Gad.
- Hviid Jacobsen, M., & Sørensen, A.-S. (Eds.). (2013). *Kriminologi : - en introduktion*. Hans Reitzel.
- Indenrigs-og Sundhedsministeriet. (2006). *Psykisk sygdom og kriminalitet*.

- Justitsministeriet. (2020). *Retsudvalget 2019-20 (Omtryk - 29-09-2020 - Berigtigelse til redegørelsen) REU Alm.del - Bilag 55*. København
- Kriminalforsorgen. (2020). Information om kriminalforsorgen - Til kommuner og andre samarbejdspartner. Retrieved 17-07-2023, from <https://www.kriminalforsorgen.dk/wp-content/uploads/2020/01/info-om-kriminalforsorgen.pdf>
- Kyvsgaard, B. (1998). *Den kriminelle karriere*. Jurist- og Økonomforbundets Forlag, København.
- Olsen, R. F. (2017a). *Adopterede i tal* [Memo]. VIVE. <https://da.techdico.com/overs%C3%A6ttelse/dansk-engelsk/sammenfattende+notat.html>
- Olsen, R. F. (2017b). *Mental Health in Danish Domestic and International Adoptees as Young Adults*. VIVE. <https://www.vive.dk/media/pure/dx3p73vb/973141>
- Rigsadvokaten. (2019). *Rigsadvokaten CIR1H nr 9923 af 29/04/2019, Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Psykisk afvigende kriminelle*. Retrieved from <https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2019/9923>
- Rubington, E., & Weinberg, M. S. (1995). *The study of social problems : seven perspectives* (5th ed.). Oxford University Press.
- Søgaard, L. (2020). *Domfældte udviklingshæmmede- Tidsubestemte foranstaltninger*. SUA. <https://www.sua.rm.dk/siteassets/forskning/domfaldte-udviklingshammede---tidsubestemte-foranstaltninger-2020-til-eget-udprint.pdf>
- WHO. (2009). *WHO ICD - 10, Psykiske lidelser og adfærdsmæssige forstyrrelser, Danish edition*. Aarhus: World Health Organization

Østergaard, S. V. m. f. (2015). *På vej mod ungdomskriminalitet : hvilke faktorer i barndommen gør en forskel?* SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.
<http://www.sfi.dk/Admin/Public/DWSDownload.aspx?File=%2fFiles%2fFiler%2fSFI%2fPdf%2fRapporter%2f2015%2f1508-Ungdomskriminalitet.pdf>

Bilag 1

Samtlige pådømte forhold. Opført efter paragraf i straffeloven.

§	Lovtekst	17
119	Vold mod tjenestemand i funktion	50
121	Verbalt overfald mod ansat	5
123	Trusler mod vidner	2
124	Flugt fra fængsel el. lign	7
131	Udgive sig for offentlig myndighed	1
135	Misbrug af faresignaler (Brandalarmer, ambulancekald mv)	1
139	Usømmelig omgang med lig	1
164	Urigtige oplysninger til offentlig myndighed med forsæt til, at en uskyldig derved bliver sigtet, dømt eller undergivet strafferetlig retsfølge for et strafbart forhold,	1
172	Dokumentfalsk	1
180	Kvalificeret brandstiftelse, Alvorlig!	3
181	Brandstiftelse alm	34
215	Unddragelse af forældremyndigheden (Fratage forældrenes myndighed ved eks frihedsberøvelse)	1
216	Voldtægt	16
222	Sex med mindreårig (stk. 1., 2. & 3. Gradvist grovere handling)	5
223	Som i 222 men gerningsmanden har en betroet position ift barnet	1
224	Som i 222 og 223 men omfatter også anden seksuel adfærd end samleje	5

225	Andet seksuelt forhold end samleje	6
232	Blufærdighedskrænkelse (skærpelse ved børn)	14
235	Udbredelse eller besiddelse af børneporno	3
237	Drab 4 + 3 forsøg	7
244	Vold	22
245	Vold af særlig farlig karakter	20
246	Af en så grov beskaffenhed eller haft så alvorlige skader eller døden til følge,	2
247	Vold mod "udsat ansat" (ikke tjenestemand i funktion)	15
252	Ved kådhed eller på lignende hensynsløs vis forvolder nærliggende fare for nogens liv eller færghed.	3
260	Ulovlig tvang	7
261	Frihedsberøvelse	5
264	Ulovlig indtrængen	4
266	Trusler. Alvorlige frygtskabende og opfordring til vold	24
276	Tyveri	21
277	Tyveri af ting som ikke er i nogens varetægt?	2
279	Bedrageri	1
281	Afpresning	1
285	Skyldnersvig (Hæleri?)	9
287	Tyveri, hæleri, svig (Mild)	3

288	Røveri. (Stk2. særlig grovhed)	11
290	Hæleri	1
291	Hærværk	30
293	Brugstyveri	13

De måske Farlige, Rapport fra et system, er en kvantitativ opfølgning på *Beboernes Stemme, Beretninger om et system*, som udkom i 2022

Rapporten præsenterer en række data, omkring hvem beboerne på Kofoedsminde er, deres opvækstforhold, deres kriminalitet - som har fået dem anbragt der - og deres ind imellem meget lange ophold på Kofoedsminde

De måske farlige skal ses som endnu et indspark i den debat der omhandler mennesker med udviklingshandicap og deres møde med retssystemet og det sociale netværk, som skal hjælpe dem videre til et liv uden kriminalitet.

ISBN 978-87-973790-1-1